

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 долларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
щод суботи 5 долларів або 10 руб.
Поодинокі число по 10 сотаків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

Християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руке ми сердце і віра русна“. — З Русланових польмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського ул. Я-
гайлоньска.

Рукописи звертає ся лише а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
в вільні від прота. — Оповідки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надій-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесеня по 30 сот. від стрічки

Невдоволене в Сербії і зворот народного настрою.

(X) Медові місяці Балканського Союзу проминули, а поважне положене насуває Сербам великі клопоти. Ще перед трема тижнями всі були та і уповні побідним настроєм, а тепер уже починають всякі часописи писати явно проти правительства і его воєнної політики та проти самого Балканського Союзу. Хто би ще перед кількома тижнями посьмів був відозвати ся тим способом, були би его неперечно розірвали на шматки. А тепер проявляє ся очевидно рішучий зворот в народнім настрою, а причини сеї прояви треба глядіти в часті в огірченю задля величезних жертв понесених у війні, в часті в змарнілах надіях, які покладали на можливі придбаня, а також задля недостачі ориентації і непевности що до найближшої будучини Сербії.

Огірчене в Сербії дійшло вже до такого ступня, що деякі часописи рішучо домагають ся, щоби Сербія рідше вступала з Балканського Союзу, як мали би дальше безуслівно давати поміч союзникам у війні без обезпечки відповідних придбань областних. Свої домаганя піддержують ці дневники задля того, що Болгарія має властивий провід Союзу і їй припадає лівня часть воєнної добути. Також Греція починає там, де не посіяла. Лише Сербія приволонена не тільки сама вести війну, але й давати помічні війська иншим, а добутком сих змагань має бути, що Сербія буде приволонена віддати у великій часті здобуті області, бо її союзники опускають.

Щораз більша невпевність про будучину в найближших тижнях і місяцях так настроїла душу сербського народа, що у него находять послух і віру найдивоглядніші поговори, поки їх місце не займуть ще дивачніші вісти.

Так и, пр. в Білгороді оповідали про поразе-
не союзних війск під Чатаалджею, відтак гово-
рено про вибух ворохобні в Софії, про почин
європейської війни і т. п.

Дивне є поступоване королівського двора і правительства, котрі покидають нипшком столицю краю, а за те значно скріплено вельми слабі від почину війни залоги Білгорода війсками 3-го покликана, виліченими раненими і добровольцями із здобутих областей.

Але й правительственні часописи почи-
нають настроювати ся опозиційно мабуть, щоби ріжниця настрою народних верств а у
рядових кругів не впадала так в очи. Задля
цілковитої застої в господарстві починає про-
являти ся нужда, а за нею пошесть, як тиф,
виспа, червонка а все те ще більше викликує
невдоволене. А що повени в листопаді зни-
щили озамину по більшій часті, а до засівів
ярини нема потрібних робучих сил, отже бу-
дучина представляє ся вельми тривожно. Го-
ді бути в шпуню, але наколи невдоволене бу-
де ширати ся, то нема сумніву, що одно
більше поразене в бою з Турками може до-
вести до ворохобні в Білгороді. На всякий
спосіб воєнне щасте короля Петра починає
обертати ся, а се може для него, для Пасича
і воеводи Путника стати зловіщим.

Начерк угорської реформи виборчої в Україні.

(Кінець).

Ми нарочно заняли ся троха обширніше
справою виборчої реформи на Угорщині, бо
там ходить нам о жите близько пів мільона
наших братів, яким хотять Тисса-Лукач задати

послідній смертний удар. І ми з нашої
сторони мусимо рішучо запротестувати проти
так погубної та кривдячої наш нарід за Кар-
патами реформи, а домагати ся, щоби нашо-
му народови було забезпечено відповідне до
числа нашого населеня — представництво в
угорським соїмі, Мадяри цїнять наш нарід за
его угорський патріотизм, але нехай же сей
патріотизм забезпечить ему его жите на влас-
ній землі.

Після числа нашого народу на Угорщині
належало би ся нам що найменше 8—10 ма-
ндатів до соїму в Будапешті — і сах кілька
послів в залці з иншими народностями могли
би багато зробити для розбудженя наших се-
лян на Угорщині. Але щоби з нашим народом
числяли ся, треба щоби в обороні сего пів
мільонового народу обзввав ся хтось і писмом
і словом. На жаль, долею наших братів не
інтересують ся зовсім наші патріоти-посла,
ані патентований орган соборної України, що
має добре платних кореспондентів соціял де-
мократів в Лондоні, атеїстів в Пекіні а ре-
зютериянських прхрхостнів в Канаді і ті ш-
шуть не до „Вперед“ або якого радикального
органу, але до таки „нашого“ „Діла“ про те,
що десь там в Лондоні, чи де щось про нас
згадали. І се для нас важне, але ще важні-
шим є для нас те, що дів ся з нашим наро-
дом в найближшій сусідстві. Тут повинна на-
ша печать конечно займатися більше судь-
бою свого народу і безуслівно забрати голос
в так важній справі, як реформа виборча до
соїму, але на жаль, у нас всі великі і малі
політики ріжних „фамілій“ нічого не знають
про те сказати або написати, і аж Німець і то
не з „Neue Freie Presse“ або „Zeit-ung“, де так
люблять наші деякі політики дописувати, або
й дописувати ся interview-ами — мусить нас
учити — що Русинам на Угорщині має стати

ся нова кривда, а сего підняла ся стояча на
ґрунті католицьким і австрійським Reichspost.

Ми розуміємо добре, що наші послы за-
няли ся тепер двома важними справами: уні-
верситету і виборчої реформи, але і се нам
відоме, що тими справами займає ся по ціні
кількох лиш послів, а що роблять другі? Не
чуємо ані їх промов, ані не читємо якихсь
мудрих статей в чужих часописях в обороні
прав нашого народу, а найкрасшам доказом
сего, що ні один з послів не забрав доси го-
лосу хоч би в якій опозиційній газеті на У-
горщині, або і віденьській в обороні наших
прав при виборчій реформі на Угорщині. З го-
лосом посла, передовсім розумного, числить
ся опинія.

Про наші справи до чужих часописей
нашине рідко котрийсь з послів, або з політи-
ків в Галичині, і доверва люди з далекої про-
вінції і не послы мусять брати за перо ін-
формувати столічну пресу. Авторами голо-
сних статей в Reichspost-і — як „der lachen-
de Dritte“ або „Russische Schatten“ якими
заінтересували ся віденьські дипломатичні
круги і на які в своїй промові покликав ся
уосол Евген Левицький — були не великі та
голосні політики — та не з „фамілій“ чи пев-
ної кліки, але саме правдиві патріоти щиро
католицьких переконань! А подібні статі ро-
блять сто раз більше, як інтерєляції таких
славних послів як: Петрицький — тай ще де-
яких. Вже то доведена річ — що як хто не
зробив нічого в вузній громаді, хто не спов-
нив своїх заводових обовязків (п. Колесса
і т. п.), той не зробить нічого для загалу, —
а з таких послів, — що беруть лиш десятки
і за них бавлять ся по Kaiser-Hof-ах, (рестау-
рациях коло парламенту у Відні), Ronache-
г-ах і по инних etablissement-ах — Україні не-
ма і не буде хісна. Они ще ганьбу наносять

Адрійські пристани.

Коли приглянемо ся географічним відно-
синам дотеперішної Сербії та порівнаємо її
під тим зглядом з иншими державами, то по-
бачимо, що она є одинокою державою на
Балкані, котра не має приступу до моря. Сти-
снена з усіх сторін державами, під зглядом
продукції в віймоку Австрії анальогічними
в Сербії, не могла она самостійно розви-
нутися, а находила ся в дуже прикрих господар-
ських обставинах. Плоди Сербії: збіжжя, худоба,
овочі та уголь і мідь могла она висилати ли-
ше за посередництвом чужих комунікаційних
ліній а то через Австро-Угри до середньої
Європи а через Туреччину вیا Солунь до Іта-
лії. Висилаючи туди плоди свого краю, треба
було оплачувати високі ціла, через що терпіла
господарська політика Сербії. Найближшим ри-
нком збуту на багатства Сербії була Австрія
зглядно середуща Европа. Однак вивіз туди
став не оплачувати, від коли кілька літ тому
Австрія по цловій війні піднесла ціло на то-
вари сербські. Се стримало у великій мірі ви-
віз сербських товарів вیا Австрія. Обдумува-
но над иншим шляхом вивозу а іменно вیا
Солунь. Однак шлях сей показав ся ще гір-
ший, як австрійський мимо високих оплат
цлових. А то тому, що перевіз худоби тривав
за дово, що мусіло відбити ся на ціні товару.
Щоби собі уявити утяжливність перевозу худ-
оби через Солунь, згадаємо, що кораблі ішли
відси до Генуї чи Неаполю нераз і цілий мі-
сяць. Сій аномалії, яка тяжко відбити ся му-
сіла на господарським житю сербського народа,
хотіло правительство зарадити будовою залі-
зної дороги, як би лучила Сербію з Адрій-

ским морем. Задумувано будову залізницї до
Антиварї і до Сан Джіованї ді Медуа. Однак
скінчило ся на намірах.

Ся ограниченість і замкнене господар-
ських відносин Сербії толкує нам стараня її о
адриські пристани Драч і Сан Джіованї ді Ме-
дуа. Туди то сейчас звернула ся сербська ар-
мія по побідних боях під Кумановом, Приле-
пом і Монастирем. Серед тяжких доріг через
незалюднену околицю наражені на кождому
кроці на напади Альбанців, маючи до поборе-
ня некорестні відносини кліматичні перебули
Серби дорогу 130 км., заняли Леш і ціле
Адрійське побережжя по Драч. Згадаємо, що
сей марш коштував Сербів много жертв. На
цілім 130 км. простору нема ні одного міста,
ні одной більшої оселі. Тяжко було о живність,
не легко о найвизчайнішу кватиру на нічліг
а то серед дощів та снігів, які в сих часах
сильно навідали гори.

Не хочемо на сїм місці застановляти ся
над тим, чи сї пристани остануть при Сербії
чи ні, ми бажаємо виказати, яке значіне они
можуть мати для Сербії. Чи суть они condi-
tio sine qua господарської будучини сербського
народа, чи лише коником політичної справи,
на яким переїхати ся хочуть четвербурскі „при-
ятелі“ Сербії.

Коли приглянемо ся морфологічним
відносинам Сербії як давної так і в прибли-
женю будучої, побачимо, що складає ся она
з кількох географічних цілостей, обнятих
водними струями, що перебігають через серб-
ські території. Одні в них суть більші, другі
менші. Серед них бачимо більші ріки з про-
сторями, урожайними долинами, засіяними
людськими оселями, серед других менші водні
жилы, обмежені часом виключно до свого ко-

рита, без догідних долин о круглих та стрім-
ких берегах, серед яких тяжко навіть о мож-
ливе природою догідне місце під гостинець.
Сей другий тип річних долин тих природних
ліній комунікаційних стрічаємо на території
альбанській. Є їх дві, одна належить до ріки
Мат, друга до Дрини. Обі сї ріки плывуть го-
ристими околицями, шумлять їх хвилі з па-
даючи зі скали на скалу. Корита їх молоді
в перекожо схожі з видом букви V, околиця
пуста та глуха. Ріки сї не доходять навіть в
глибину суші, їх дорічка не обнимають собою
ширших просторів, через які поведена лінія
комунікаційна могла би лучити та збирати
усе те, чим надїлила надмірно край при-
рода.

Зовсім инакше виглядають дорічка инших
рік, Морави, Ліму та Вардару. Перепливаючи
через країну визшу, маючи більше вод, могли
они скорше витворити широке русло, розби-
ти береги та окружити ся долиною, на якій
осісти мог чоловік більшими і меншими осе-
лями. Того рода долини се огнища торговель-
ного жита, се вигідний шлях комунікаційний
для своєї і сусідньої держави. Напряж таких
рік се витчений природою шлях, кудюю іти
повинно торговельне жите.

Таких власне шляхів має Сербія два.
Один, що іде на північ, другий на полудне.
Оба они широкі, природою багато вивіновані,
вигідні. Широко, неначе пень коріннями, обня-
ли они землі сербської країни. Без труду ни-
ма йти може комунікація без великого на-
кладу, а з великим пожитком, іти можуть
ними дорогі залізні, які би з одного боку ви-
возили се, чого має сербська земля за много,
а привозили, що їй не достає. Така комуні-
каційна лінія не була би лише поромом, я-

кий має на цілі перевести з одного берега
на другий, була би она тим пнем о широких
та далеких розгалуженях із яких раз ідуть до
него соки то знова в напрямі котрих він її
соки висисає. Так подуманий шлях є шляхом
природним і такий лиш має основи бутя для
сербського господарського розвитку.

А як неприродним був би комунікацій-
ний шлях, що веде через територію Дрину чи
Мат!

Неперечно що не можна було би і сему
шляхови відмовити радції бутя, певного госпо-
дарського значіня. Неперечу. Але значіне се
буде чисто місцеве, локальне, обмежене до
долішного бігу ріки Мат і Дрини і до їх ску-
вих долин. А чим буде сей шлях для Сербії?
Буде він поромом, або шля-ом, обчисленим
на громади туристів цікавих на дикю природу
тамошних сторін.

Думаю, що в інтересі будучини сербско-
го господарства не лежить ні одно, ні друге.
Географічні обставини говорять проти шляху
торговельного до Драча чи Сан Джіованї ді
Медуа. Поминаємо тут непригожість тах двох
місцевостей під будову портів, ми звернули
увагу на природні обставини, які самі визна-
чили шлях для сербського вивозу.

Лишає ся шлях вیا Австрія, або Со-
лунь; коли сей другий за дорогий та за утя-
жливий, а коли перший до часу сербско-ав-
стрійського цлового переселеня був добрий, то
нічого красшого як навязане тривалих трак-
татів торговельних, як мирне пожатє двох су-
сідок Австро-Угорщини і Сербії.

Вол. Гериневич.

рускому духовенству — бо оповідають, що в часі процесів Евхаристійного конгресу стало в вікні одної реставрації двох наших послів одні, на жаль, мав бути священником — з бомбами пива і подивляли процесію — а кажуть, що сей священник-посол — не правив того дня — а було се в неділю 15. вересня 1912 — навіть Служби Б. за свою парохію! — та що аж оден з видніших достойників — Поляк — звернув був увагу того посла священника, щоб в таку хвилину не стояв бодай в вікні з бомбою пива! Се справа, про якій широко говорять.

Або чому кожний з наших послів не нав'яже якого знакомства з послами з Будапешту і не поінформує ся про виборчу реформу і інші важні справи, які обходять наш нарід на Угорщині — чому не пише до часописів німецьких на Угорщині — а їх там много особливо опозиційних?

Польські послы в віденськім парламенті заступають ся за кривдою своїх братів в Польніщині, румунські послы в сеймі в Чернівцях вносять інтерпеляцію в справі переслідувань їх братів Куцолохів в областях, які заняли Греки і Болгари — лиш наші великі патристи не обстануть за покривдженнями членами своєї нації в королівстві Арпада. А їх там більше є, як всіх Русинів на Буковині. В клубі українських послів — чи навіть в Союзі повинен знайти ся один, другий, — що слідить за рухом життя наших братів — де би они не були — в сій, чи другій часті континенту. Не будьмо завадно вузкоглядними — але попри одну важну справу не залишаймо і інших!

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передплатаників в кругах своїх знакомих.

Радикальний гумор.

Наші радикали уміють часом писати не аби з яким гумором. Коли хочете перекопати ся, прочитайте собі 2. ч. „Громадского Голосу“ в 8. січня с. р. В сій числі помістив посол др. Іван Макух статю: „Чи доносима збудуємо Україну?“, в якій кожний майже уступ, то правдивий жемчуг українського гумору. Ось послухайте:

Стало ся, що якийсь парох зпід Львова доїс до дирекції академічної гімназії у Львові на двох учеників, вихованків русофільської селянської бурси, що они ведуть в тім селі русофільську пропаганду, підривають авторитет пароха у громаді і мало що не викликають русофільської революції в селі.

Отсе доносене пароха дало д-рови Макухови нагоду до статі про яку бесіда.

Вперед навиває др. Макух письмо пароха „доносом“, хоч зовсім безвідставно. Що вшого донос, а що иншого жало ба покривдженого чоловіка до компетентної власти кривдителя. Адвокат і посол повинен се чей розуміти і не повинен виставляти собі публично так некорисного свідочтва.

Зміст статі д-ра Макуха чисто моралізаторський, її цілюю перекопати, що наша суспільність головню наше духовенство, доносима нічого не вдіє супроти русофілів. І власне в тім, що радикальний політик в таким радикальним органі, як „Громадский Голос“, виступає з моралами для української суспільности, а передовсім для українського духовенства, я находжу доказ знаменитого радикального гумору.

Радикали — мораль. Одно зівставлене з другим творить таку мішанину, від якої й собака згнула би. Люди, у яких не мають пошанівку жадні людські св'ятощі, у яких напрям народної праці не залежить від добра свого народу, а від примх ідейних і матеріальних чужоземних хлібодавців, які вартість чоловіка цінять не після характеру, а після одягу, чи після приналежности до якого стану, люди, у яких ціль освячує середники, у яких найбільший злочин сповнений на своїм противнику уважає ся чимсь добрим, які своїм органом признають таку некультурну часопись, якою є „Громадський Голос“, люди, які терплять між собою всяких невміннях послів і непослів, що ворожо йдуть против найвищої моралі, яку приніс людству Христос, такі люди не мають права говорити про яку не будь мораль.

З окрема не мають они права давати яких не будь поук для духовенства. „Де є та просвітна праця нашого „патриотичного духовенства“ по селах, яка одна могла би аніщити москвофільство?“ — кличе др. Макух.

„Чи може думаєте, що на клерикальну половину зловите всіх і загородите дорогу москвофільству в село?“

Правда, треба признати, що декуда наше духовенство не сповняє як слід своїх обов'язків супроти народа, але з другого боку я спитаю: Чи радикали самі не причинають ся до того в значній мірі, що слабші характеры серед нашого клиру усувають ся від народної праці? Звісна преці річ, що радикальні агітатори „працюють“ головню по тих селах, де парохом є Українець, а по русофільських селах їх не видати. Загально також звісна річ, що в сї радикали враз в своїми органами ми уважають своїм найбільшим і найпершим обов'язком підкопати повагу духовенства, здискредитувати єго перед парохіянами, усунути єго від народа, підорвати всякий єго вплив на нарід. Чи супроти того можна дивувати ся, що подекуди менше відорвані священники вмивають руки і справді усувають ся від всякої народної праці? Сего ніхто не хвалить, ніхто таких священників не боронить, протинно, они і з церковного і з народного становища є достойні найбільшого осудження, але осуджують їх не має права радикал, той радикал, що викинув священника з Січової організації!

Др. Макух називає релігійну літературу, яку наше духовенство ширить між народом, „клерикальною половиною“. Так не повинен говорити інтелігентний чоловік. У чоловіка інтелігентного половиною є лаше те, що не пособляє духовому розсвіти і поступиві чоловіка, а шкодить єму; половиною можна назвати також і думки, погляди чи твердження, які опирають ся на дуже хитких основах, які супроти логіки не в силі остояти ся. Чи знає на стільки др. Макух богословску чи релігійну, або, як він каже, „клерикальну“, літературу, щоб називати її половиною? А коли не знає, то як може так несовісно поступати?

Єще одно. Др. Макух в своїй статі говорить також між иншим таке: „а богато наших духовних вложили праці для збирання датків на удержанє селянських бурс, чи богато акафістів відправили на ту ціль?“

Др. Макух не переглядає мабуть ніколи спису жертводавців на різні народні цілі, коли робить нашому духовенству такий закид. Колиб завдав собі хоч трохи труду, побачив би, що процентово священники дають найбільше із всіх наших станів. За те найменше щедрости оказує власне той стан, до якого належить др. Макух. А преці адвокати — се у нас найбогатші люди. Кожний майже з них, навіть радикали, мають коли не фільварки, то бодай каменіці, не включаючи й д-ра Макуха. А священники? Богатіший на пальцях почислити, а решта се самі „безсребренники“.

Гумористично звучить вкінці і послідній уступ статі д-ра Макуха: „Доносима не збудуємо сильного національного будинку. Працею широю, сердечною, перенятою вірою в животворну силу українства, твердою, невсапущою і розумною працею зничимо москвофільского рака.“ і т. д.

І знов питаю: хто се говорить про працю? Радикал? Той, що не знає будувати, а лише всюди і всьору йде і кривить? Той, що лише ревуємством живе і ревуємством піддержує свою деморалізуючу народ партію? Колиб ви справді щиро для народа працювали, тоді ручу вам, що не були би дальше радикалом... (Я.)

Ліквідація балканської війни.

Між миром і війною.

В політичнім світлі в напруженем вижидають відповіді Порти на ноту великодержав. Порте скликала раду сенаторів і нотаблів на ниві. Після зборів сеї ради вручить ся великодержавам відповідь. Імовірно відповідь Порти буде звучати в користнім дусі, причім обезпечить можливість дальших переговорів. Скликане зборів нотаблів на нивішній день має радше значіне поділення відповідальности між збори і Порту.

„Loc. Anzeiger“ містить розмову свого льондонського дописця з Кіямілем пашою, який твердив, що доси ще не зладжена відповідь і що стане ся се з певністю вині.

„Frankl. Zeitung“ звіщає з Царгорода, що Порте двократно в останних днях одержала від російського амбасадора заяву, що на случай нової війни, Росія не остане на неутральнім становищі.

Бюро Райтера доносить: Болгарский предсідник Гешов дав повновласть болгарским відпоручникам в Лондоні до безпосередного телеграфічного візвання головного вождя болгарского війська Савова, щоб підняв ворожі кроки, коли би думали, що на заклочене мира нема виглядів. Крім того доносять з Софії, що болгарські жовіри найпізнійше до лютя можуть здержати ся з управою рілі, бо инакше грозить голод.

Ісвірована турецка печать пригтовляє, здає ся, прилюдну опінію на користну відповідь Порти на ноту великодержав. В турецких кругах кружляє чутка, що Порте предложить для Адриянополя мішану болгарско-турецку управу.

На запросини султана явили ся вчера по полудни в палаті наслідник престолоа і кількох членів цісарского дому на нараду над положенем. До палати покликано також великого везира і кількох міністрів.

Речинець скликаня дорадних зборів не є ще порішений. Тому, що рада міністрів збере ся вині, збори відбудуть ся імовірно завтра. Має провідити на них великий везир, возьмуть участь сенатори, начальник секції державної ради, секретарі стану, шефи секцій, міністри судівництва, війни і маринарки, а також кількох инших достойників. Урядничий стан буде в зборах переважати. Оскільки доси звісно, бувші великі везири і б. міністри з молодотурецких правительств не одержуть запросин. „Іслам“ поборує плян таких дорадних зборів і заявляє, що того рода збори були можливі за передконституційних часів, тепер є безправством і не зуміє освободити правительства від відповідальности.

Амбасадори великодержав не відбули вчера конференції. Турецкі відпоручники явили ся в англійским міністерстві заграничних справ. Бюро Райтера довідувє ся, що відвідні турецких відпоручників в міністерстві заграничних справ не мають нічого спільного з якими не будь новими кроками Порти в справі збірної ноти великодержав, але мали на цілі провірене поглядів в урядових кругах на положене.

Ультімат союзних держав.

„Loc. Anzeiger“ доносить з Царгорода: Зачувати, що балканські держави при посередничстві російського амбасадора мають вручити Порті ультімат, в яким домагють ся, щоб Порте протягом 4 днів дала відповідь, чи буде дальше вести війну, чи заключить мир.

Подробиці останної морської битви.

З турецких дневників лише „Сабаг“ оголошує звіт про морську битву біля залуви Мудрос. Найне ше флотили турецких контрторпедовців виплила з дарданельского проливу і зачала бій з грецькими контрторпедовцями. Потім рушили великі кораблі до бою з грецькими кружляками. Три великі грецькі кораблі мають бути тяжко ушкоджені.

Коресп. бюро оголошує отсе: Морська битва між Лемнос і Тенедос тривала кілька годин. По обох сторонах були значні втрати. Турецка флота вернула. Перевозовий пароплав „Решід папа“ наспів вчера до Царгорода з 70 раненими з останної битви. Інформації з різних жерел потверджують, що грецький кружляк „Аверос“ є тяжко ушкоджений.

Славний вже бомбардованем Сири турецкий кружляк „Гамидіє“, який вчера причалив до Порт Саїду, поплив вже Суезким каналом, щоб дістати ся на Червоне море.

Хотять належати до Греції.

Мешканці Егейских островів, занятих Італійцями, вислали до Греції і амбасадорів великодержав письмо з просьбою о поперте їх бажання сполуки з Грецією.

Болгарско-румунська задира.

„Loc. Anzeiger“ твердить, що болгарское правительство поробило деякі уступки для Ру-

мунії, які творять вже певну основу для дальших переговорів.

Балканські відгуки.

З Царгорода доносять, що головний вожд туреккої армії Назім паша має уступити, а єго наслідником має бути Торгут Шефкет паша.

Бюро Райтера одержало просьбу до ствердження, що Сербія зовсім не ставляє Болгарії перепон в єї змаганях до овлади Адриянополя. Відносини Сербії до Болгарії, а також до инших союзників є зовсім приязні.

В торжестві Йордану король не взяв участі, бо стан єго здоровля має бути дуже поважний.

Головну болгарску квартиру перенесено до Дімотіка.

Російські фантазії.

Мілюков, який перебуває в Білгороді, доносить до „Рѣч-и“, що коли мир буде заключений, то лише тому, щоб Сербія могла належно приготувити ся до війни з Австрією (!)

Громаджене війська в польским Королівстві.

Російські власти вислали до резервистів інструкцію, щоб нігде не виїздили з місця свого побуту. В краю дають ся замітити зміни в розміщеню війська, які мають на цілі їх громаджене в більшим числі.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В середу: руско-кат.: Полівкята; римо-кат.: Вінкентія. — В четвер: руско-кат.: Григор і Дом.; римо-кат.: Обр. Пр. Д.

— Цісар уділив зі своїх приватних фондів гр.-кат. комітетови будови церкви в Липі, добромильского пов., за помогу в сумі 200 К на докінченє сеї будови.

— В Йорданських торжествах у Львові взяв участь єсть Єксп. Митрополита гр. Шенцицького гр. Гален, монах чина св. Бенедикта, котрий є інструктором дітий престолонаслідника архієпи, Франца Фердинанда. Величавість торжества зробила на него величезне вражінє.

— Недуга архієпископа Райнера. З Відня телеграфують: Архієпи. Райнер занедужав на інфлюенцу. Дня 19. с. м. мав сильну држж, температура тіла підскочила. Архієпископ занедужав з причини задавненого нежиту жолудка. Недуга є досить поважна. Цісар і члени цісарского Дому довідували ся протягом дня кілька разів про стан хорого.

— Університетська справа. На онодішнім засіданю польского кола в університетській справі пос. Яворський, як референт, предложив текст цісарского розпорядку в справі основаня українського університета, та пояснив з окрема всі точки, заоручаючи польский характер нивішного університета. Підчас розправи поставив всепольський посол Бузек внесені в справі управильненя язика при державних іспитах для абсолювентів українського університета, в яким домагав ся, щоб в сих іспитах обов'язувала також польська мова. Внесок сей переказано до розсліду і полагоди парламентарній комісії. Під конець засіданя прийняло коло таку ухвалу: Коло польске приймає до потверджуючої відомости звіт парламентарної комісії що до способу полагоди справи українського університета, що означене польского характеру львівского університета має наступити в уступі розпорядка „unter voller Wahrung und Sicherstellung des polnischen Charakters.“

Вчера відбула ся у міністра просвіти Гуссарєка, в присутности намісника д-ра Божиньского і мін. Длугоша конференція представників українського Союзу і польского кола в справі українського університета. Референт університетської справи проф. Колеса, одержавши точні інформації про нову формулу цісарского розпорядка, заявив, що є она не до прийнята, тому, що з гори усталого польский характер львівского університета. По такій заяві пос. Колеса демонстраційно вийшов.

Вислід вчерашної конференції представників українського Союзу і польского кола у міністра Гуссарєка був такий, що Русини відкидають поправлений і прийнятий польским колом правительственный зачерк і уважають

переговори покінченими. Причиною такого становища є головне се, що Русини викликають з гори ствержене польського характеру львівського університета і домагаються, щоби осідком українського університета був Львів, котрий то домагався не вдоволяється правительством предлога. Дальше не можуть Русини згодити ся на се, щоби з днем 1. жовтня 1916. р., перед дійсним ще основанем українського університета, перестали обов'язувати на львівському університеті постанови що до прав української мови.

З Відня доносять, що вчора вечером відбула ся у міністра-предсідника гр. Штірґа конференція при участі намісника д-ра Бобжинського і посла Леа. Предметом наради було поважне положення, спричинене становищем Русинів в університетській справі. Русини мали заговорити іменом обструкцією в поодиноких парламентарних комісіях.

„Die Zeit“ доносить, що пос. К. Левицький заявив співредактору сего дневника ось що: В нинішнім положенні лишити ся народний статус що на львівському університеті, сей університет є призначений для обох народів. Русини лише тоді зрekli би ся права до сего університета, если би Поляки згодили ся на домагання Русинів що до самостійного університета. А що се не стало ся, львівський університет мусить остати таким як був — утраквістичним. Дальше доносять „Die Zeit“, що в парламентарних кругах побоюють ся, що розбиті руско-польських переговорів вплине некорисно на відносини в парламенті і спричинить несуючої на львівському університеті.

— **Хто марнує неужити,** замість зложити їх на У. П. Т., марнує загальне добро.

— **Курси висшої просвіти,** уладжені „Просвітою“ і Тов. ом ім. П. Могили у Львові зачали ся вчора інавгураційним вечером у викладовій салі. Ся сала містять ся на П. поверсі камениці „Просвіта“ від Ринку, а побіч неї є сальня курсистів. На інавгураційний вечер крім курсистів зібрало ся значне число гостей, пань і панів. Вечер отворив містоголова „Просвіта“ о. Лежогубський довшю промовою про потребу науки, просвіти для найширших кругів народа, про значення починаючого ся курсу, звивав учасників курсу до пильного користаня з викладів, а вкінці згадав про тов. о. „Просвіта“. Промову, виголошену з питомим бесідникови запалом і одушевленем, прийняли слухачі грімкими оплесками. Потім на череміну співав хор „Бандуриста“ під управою п. Артимовича і деклямували дві дівчини. По промові одного з курсистів, виголосив інавгураційний виклад проф. др. Рудницький про потребу просвіти.

Нині рано від 9. години зачинають ся правильні виклади для курсистів по 7 годин денно, рано 3, а по полудні 4 години. Учасники курсу явили ся вчора майже в комплеті. Се самі молоді люди від 18. до 30. р. жият в інтелігентними чертами лиця. Найбільше (6) походять з цішанівського повіта, впрочім по одному або по двох з ріжних повітів.

— **Про болгарського єпископа Сокольського** паше вам один з 6. холмських священників: Перечитавши в б. ч. „Руслана“ статію під заголовком: „Чому Болгари не стали католиками?“, хочу до неї додати дещо з моїх споминів, особливо, що відносять ся до особи єпископа Сокольського. Було зазначено, що за згодою турецького правительства Мєскалі сляоміць пірвали єпископа Сокольського, перевели его на корабель, а відтак помістили в Києво-Печерській Лаврі; зазначено також, що ходили поголоски, будьто би єпископа утоплено в мори. Отже сим разом нічого подібного не стало ся. Згаданий, болгарський єпископ переживав довгий час в Києві, чого доказом, що кілька разів російське правительство послуговало ся ним при рукополаганні питомців в Холмі. Було то небаком по виїзді єпископа Куземського отже в літах 1871—2. (Попель доперва спосовив ся на єпископа). Російське правительство не желало собі післати питомців до Львова, як се діяло ся в р. 1865, не хотіло також так відразу для їх рукополаганя спроваджувати чисто православного єпископа з Варшави, отже пригадало собі єпископа Сокольського, котрий сам тоді перебував в Києві, і як раз під ту хвилю був відповідний: троха уніят а троха православний. Здає ся також, що сам той Владика не здавав собі під релігійним оглядом справи — і таки не знав, чим він є: одним, чи другим? Досить, що спроваджений до Холма для рукополаганя питомців ні в часі доконаня чина, ні в при-

ватній розмові не висказав своїх релігійних переконань. З его поведеня і деяких коротких слів можна було догадати ся, що то чоловік умово знемоцний і всяка інтервенція на нічо не придала би ся, за те фізично ще добре тримав ся, рухи і хід мав жвавий. З єпископом в ролі ангела хранителя приїхав був з Києва якийсь батюшка Диякон, і не відступав его ні на крок, також при чині рукополаганя видавав розпорядки і показував подрібно всі дійства, що, розуміє ся, діяло пригробляючо і обмежувало в певній мірі особисту свободу єпископа. Однакож видно, що там на дні душі его тліли ще добрі спомини минувшини і католицькі почуваня. Помічено, що таки кілька разів вспоминав Папу Римського, іменно, коли в часі рукополаганя при Сл. Божій на „Великий Входь“ був сам собі лишений, виголосив „поминання“ в такій епісбі: „Святійший Піп Папа Римський, Матер Божа Холмська, і вас всіх Холмських уніятів да помянет Господь Бог всегда вниі...“ Була то велика несподіванка і збентеженя для цілого окруженя Попеля, і причащальства! Не знали, де очі діти! Постарали ся отже, щоби на другий раз Владика не показав ся так невольняком.

Іншим разом знов пригадав собі за Папу Римського. Було то при повороті его до Києва; дорога випадала на Городно, Устідуч, Владимир Вол. В Городні затримано ся на ніч у місцевого пароха, де з сеї нагоди зібрало ся кількох священників, — деякі з жінками. Батюшку Диякона відкликано до другої кімнати, а єпископ не беручи участі в розмові проходжував ся свобідно, і лиш від часу до часу кидав яке відорване слово. Нагло затривав ся і каже: „Я був в Римі, ів обід з Папою!“ По довшій мовчанці знов: „Бо то так, видите: Німець вимислить, Поляк купить, а Москаль вкраде!“ Тут нова констернація; гості з оглядом на господаря, а також щоби не обидити присутних Москалів, бояли ся сьміяти голосно. Но на щастє пі началство, ні Диякон того не чули. Ще раз сего вечера наївний старець відозвав ся, але з того вже свобідно сьміяли ся гості; пані в своїм кружку розмовляли о дітях: одна з них жалувала ся, що дитину мусать сама дозирати, бо мамка утікла. Навіть не здавало ся паням, що єпископ може се зачуту, нараз той задержав ся в ході, і втяв ім таку реприменду: „То але, але, що самі не кормите, були би діти здорові, і ц... малибисте от такі...“ При тм виконав відповідний гст.

Докоряюче Москалям поведене єпископа Сокольського муїло дійти до відома начальства, бо коли потому другий раз привезено его до рукополаганя, то вже ліпше пильновано его; не позволено вертати тою самою дорогою і вступати до священників, та уряджувати які наради і приянтя, але виправлено на Володаву, а до перевезеня єпископа з Холма до самого Києва найнято звичайного балагулжудя в повозкою полотном накритою!

Чи в Києва деінде перевезено Сокольського, не знати — ані коли закінчив жите.

— **Жертви готівню** не звільняють нікого від обов'язку жаданя купонів У. П. Т. і уживаня товарів з маркою У. П. Т.

— **Виплата емеритур і заосмотрень з почтєвої каси щадни ої.** Емеритур і всякі заосмотреня з загального державного фонду пенсійного будуть, почавши від лютня 1913. р., переказувані за посередництвом поштової каси щадничої і доручувані в реченцях платності безпосередно сторонам до дому через листосносів. Дотичні перекази, як також переказані до виплати гроші, буде ся доручувати в дотеперішнім дни платності емеритур і заосмотрень з виключенем всякої повновластятим сьямим лш до рук побираючо го, поданого в переказі до виплати. Побираючі, які не будуть листосносови лично знані, мусять перед ним ствердити важним документом легітимаційним тожсамість своєї особи з поданням в переказі адресатом. Для забезпеченя правильного і можливо скорого доручуваня сих переказів і переведеня їх виплати побираючим в реченці платності побільшила ц. к. Дирекція почт і телеграфів на сї дні значно значайний стан гршевих листосносів а заразом зарядила доручуваня аглядно виплату сих переказів вїмково навів і тоді, коли реченець їх платності припаде на дні недільні і святочні. Лежать отже в інтересі сих сторін, щоби в дни платності сих переказів о жид а л и д о м а л и с т о н о с а і м а л и п р и л а д ж е н і л е г і т и

м а ц и й н і п а п е р и, бо инакше заряджені ц. к. Дирекцією почт і телеграфів полекні не булиб доцільні, а побираючі приспорилиб собі непотрібних ходів по відбір сих переказів при дотичнім виконци в тутешній ц. к. касі Дирекції почт і телеграфів. Всякі дальші інформації в сій справі уділяти сторонам заряд тут. каси дирекційної (головний будинок поштоий, I. поверх, двері ч. 42) і там належить звертати ся з всякими рекламациями що до сих переказів.

— **Будова нових місцевих залізниць в східній Галичині.** В суботу перед полуднем відбуло ся в соймовім буданку під проводом члена крайового виділу, Домбського, засіданє першої звичайної сесії VII. трилітя крайової ради залізничої. По приянті до відома звіту з останного засіданя крайової ради залізничої, взято під наради звіт крайового виділу про заходи краю на поли будови місцевих залізниць. Сей звіт містить: 1) Місцеві залізничі, які є в русі. Дня 1. червця 1912. р. отворено прилюдний рух на шляху львівської залізничі з Дрогобича до Трускавця. 2) Начерки будови місцевих залізниць. Краєвий виділ домагав ся в переговорах з правительством законного заповненя участі держави в коштах будови ось яких залізничих шляхів: Золочів-Сасів, Перемишль-Березів Кросно, Старий Санч-Шавниця і Коломия-Косів-Кути. Участь краю для першого залізничого шляха є вже заповнена соймовими ухвалами. Краєвий сойм признав будову місцевої залізничі з Перемишля до Кросна потрібною і хосенною з оглядом на загальні інтереси краю. Участь краю і місцевих інтересованих осіб має після переговорів з правительством вносити в капіталі будови сеї залізничі 25 прц. всего капіталу с. є. при 26,000,000 К, суму 6,500,000 корон, а участь приватних осіб почислено на кругло 1,000,000 К. В случаю, коли би сей шлях не будовано весь рівночасно, причинить ся край в відношеню 25 прц. коштів будови відповідної часті шляху з почисленем участі приватних осіб. На основі головних начерків, обрєблєних крайєвим виділом переведено в осени 1912. р. комісії перегляду простору під залізничі Старий Санч-Шавниця і Коломия-Косів-Кути. Ухвалено також продовжити місцеву залізничю Бірки великі-Грималів до міста Грималова. Кінцева стадія сеї залізничі находить ся в поли у віддалі понад 3 км. від Грималова. Кошти будови сего шляху, який покищо служив би виключно для прилюдного товарового руху в повних возах, винесть коло 200,000 К. Краєвий виділ предложить соймови уділенє позички з крайового фонду в сумі 200,000 К на цілі будови сего шляху.

Дальше містить ся звіт будови залізничі Жовква-Кристинівіль. Областні знимки для головного начерка сего шляху покінчено в осени 1912. р., а тепер виготовляє ся плян. Так само має ся справа і з продовженем залізничі Львів-Підгайці до Бучача. Галицький сойм вже також признав потрібною будову залізничі з Підгайць до Деренівки. Сей шлях має йти з Підгайць на Вишнівчик (попри відпустову місцевину Зарванцю) до Терєбовлі, аглядно Могильвиці і Будзанова. Областні знимки виконано в осени 1912. р.

Вкінця що до домаганя соймової залізничої комісії крайвий виділ обчислив кошти продовженя шляху Золочів-Сасів Ушвя в північно-східнім напрямі до російської границі. Сей шлях має вже заповненє фінансове попере краю, а небаком одержить державну запоруку. Шлях сей, коло 45 км. довгий, йти ме через отсі місцевини: Ушно-Підгірці-Пєняки-Звижин-Ратиці-Зеліці. Закінченє в Зеліцях було би тимчасове.

— **Нові американські переселенчі закони.** З Нового Йорка доносять, що в конференційнім комітеті обидвох палат конгресу в Вашингтоні, наступила вже згода що до переселенчої предлоги Бурнета. Сю предлогу імовірно ухвалить. В будучині переселенець має уміти в своїй мові читати; не відносять ся се однак до жінок, вдів і незамужних женщин. Найвишній сенат не обставав при домаганю, щоби переселенці уміли також писати. Поголовний податок для переселенців піднесено в 2 на 5 доларів Кождий корабель, який перевозить переселенців, мусить мати на помості іменованих американським правительством лікарів, інспекторів і доглядачки. Засуджені за злочини проти моральности не мають вступу на американську землю.

— **З повітової ради в Коломії.** Дня 17. с. м. відбуло ся засіданє повної ради. Місто-маршалком вибрано на місце о. Стеф. Крушельницького (москвофіла), який не одержав царського потвердження, 16 голосами адвоката і власника дібр д-ра Теофіля Дембицького (Українця) О Крушельницький одержав 8 голосів „русских“ членів ради. Тому, що маршалок Лужинський зрезигнував з обов'язку члена окружної шкільної ради, вибрано на его місце д-ра Мілевського; другим членом шкільної ради вибрано о. Крушельницького. Щоби зробити місце для о. Крушельницького в виділі пов. ради, зрезигнував з члена ради госп. Іван Цимбалюк. (За Gaz. Kolom.)

— **50 літні роковини повстаня проти Москви** обходять нині Поляки на всіх просторах польських земель, а також в Галичині торжественними Богослуженнями, відчитами і поминанням пам'яті погібших за змаганє до освободженя вітчизни. Духи героїв з 63. року плачуть нині над тою частинною польської суспільности, що від теперішню хвилю „зориентувала ся“ в сторону варварської Московщини і явно, чи тайновигріває московську гадину в Галичині.

— **Загоріли.** В одному новім домі у Відні найдено оноді рано на землі коло печі з коксом 8 робітників, які загоріли від вуглевого газу. Два з них вже не жили, а 6 перевезено до шпиталю. — З Тарнобжега доносять, що в ночі з 13. на 14. с. м. загоріли підчас сну Розалія Панкова, єї зять Іван Верніковський і дочка Кароліна в Баранова. Коли силою отворено помешканя, найдено Розалію без життя, а двох інших в безсвідомім стані. Мимо скорої лікарської помочи, Іван зараз помер, а Кароліна вправді живе, стан єї є однак безнадійний. Причиною випадку було скорє замкненє печі.

— **Недуга кардинала Нагль.** З Відня доносять, що архієпископ Відня кардинал Нагль поважно занедужав. Стан его має бутя дуже небезпечний.

— **Католицизм на Балкані.** З поміж всіх балканських країв найбільшою свободою тішать ся католицька Церква в Чорногорі. Нинішний король Микола старає ся все заповнити своему народові релігійний мир. З Апостольскою Столицею заключив він конкордат, яким вповні управильнено становище католицького віроісповіданя. Чорногора творить одну дієцезію зі столицею в Антіварі. Архієпископ в Антіварі одержав титул примаєса Сербії. Теперішній архієп. Дебречіч тішать ся загальним поважанєм, а король наділив его найвишим королівським ордером. За старанем правительства покликано також до армії католицького капеляна.

Меншої свободи зазнає вже католицька Церква в Румунії, де живе майже 150 тисяч католиків; правительство обмежує там безнастанно свободу католицького віроісповіданя. В Румунії є дві дієцезії, одна зі столицею в Букарешті, а друга в Яссах. Румуні не дозволяють слов'янським народам послугоувати ся в церкві і школі рідною мовою. Ізза сего приходить там до частих спорів. Такий спір був також в місцевині Тульджа, де Болгари, невдоволені з обмеженя рідної мови в церкві, повідомили короля Карла, що покидають православ'є, а переходять на католицизм після грецького обряду.

В Сербії є католицизм дійсно на основі закона заборонений. Католики, в числі кільканайцять тисяч, складають ся в переважній часті з чужинців. Душпаєтерські обов'язки може сповняти в Сербії всего двох католицьких священників, іменно капеляни австро-угорської лег'ації; крім сего нема в Сербії ні одной католицької парохії.

В Туреччині мають католики аглядну свободу ісповіданя своєї віри, головне з огляду на опіку католицьких великодержав. В самім Царгороді проживає 45 тисяч католиків. Так само в кожнім місті європейської Туреччини находить ся більша або менша католицька колонія із взірцево зорганізованими виховними заведеннями. З поміж слов'янських племен в європейській Туреччині ісповідують католицьку віру Маллєорці.

— **Хто уживає товариш з маркою У. П. Т.,** причиняє ся до піднесеня поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **Пошестні недуги в львівськїм повіті.** В львівськїм повіті стверджено урядово в Лісневичах 10 випадків дифтерії, а в Сокильниках шарклатину. Міський фізикат звертає увагу, що зносини з мешканцями тих громад, особливо перебуванє від них середників жывности є небез-

печне з огляду на можливість зараження сими пошестями.

— **Многонадійний шпигун.** Німецький суд в Липську засудив оноді на 4 роки в'язниці 17-літнього торговельного практиканта Воржа зі Штрасбурга — за зраду військових тайн. Ворж зладив іменню дуже точний план міста Штрасбурга і околиці з всіма тамтешніми укріпленнями, який жертвував французькому міністерству війни. Міністерство визвало его, щоб разом з своїми творами прибув до Нанси. Там часом листи Воржа до французького міністерства війни дістали ся przypadково в руки німецької поліції, яка арештувала его в хвилі, коли мав вже всідати до французького поїзда. Військові званці заявили перед судом, що мапа Воржа, яка свідчить про незвичайні в такім молодім віці картографічні спосібности, а не менше про звамонитий орієнтаційний змисл в стратегічних справах, могла бути для штрасбурської кріпости дуже небезпечною. З огляду на се суд засудив Воржа на таку високу кару.

— **Вибори до союму.** До „Gazet-i Narodow-oj“ пишуть, що о посольський мандат до союму в сільського округу Камінька струмилілова стареє ся гр. Генр. Бадені (український кандидат др. Ст. Баран, москвофільський Г. Мулькевич), а на яворівський округ кандидатів Ст. Ляхович, бурмистр м. Яворова (Українець Кохановський, москвофіль Діда).

Вибори відбудуть ся вже за тиждень, але про якусь голосвійшу виборчу агітацію нічого не чувати. Однв др. Баран уладжує передвиборчі збори, але маючи такого всесильного противника в особі гр. Баденього і округ, сально закаданщений, ледво чи що вдів.

— **Затроєне мясом в школі однорічних добровольців в Чернівцях.** Оноді занедужало в Чернівцях 17 однорічних добровольців тяжко серед проявів затроєня мясом по спожитю вепровини в підфіцарській менажі. Всіх недужих перевезено до військового шпитала. З тих 11 прийшли вже до здоровля, а 6 ще лічить ся. Проти доставника нездорового мяса зроблено карний донос.

— **Зудар трамваю з самоходом.** Оноді в полудне зударив ся на одній з улиць Відня трамваєвий віз з самоходом і знищив его. Три особи тяжко покалічили ся, а пять легко.

— **Смерть матери Врхліцког.** В суботу померла в Празі мати чеського поета Врхліцког, який, як звісно, помер в осєня 1912. р.

— **Огонь.** В ночи з суботу на неділю вибух огонь в величезнім, чотирповерховім млині Давида і Якова Бартфельдів в Загробелі під Тернополем. В одній хвилі обня в огонь млин, гелєкї забудоганя, які мстали всобігалю машин до виробу круп, сушарню і млин развої муки. Уладження і мливарські машини були обезпечені на суму 300,000 К, а збіже на 100,000 К в краківськм товаристві. Огонь тревав до понеділка рана. Причини огню не дадо ся покищо справдити. В тій справі кружляють ріжні чутки: Одні вказують на лиху будову рур, інші на робітника, який необережно обходив ся з самоваром в сушарни.

— **Шпигунство при помочи літанів.** Німецькі власти поручили пограничним сторожам, щоб пильно стежили за літанями, які перелітали би понад границу, і чтобы до них стріляли.

— **Вчинок божевільного капрала.** З Відня доносять, що в неділю по полудни, імовірно божевільний капраль 18. п. п. в Невесіне (Герцогівна) убив 4 вояків, а трех покалічив. До его розоруженя визвано військову поготову, з якої капраль убив ще одного вояка. Капраль боронив ся розвучливо, а вкінці підпалив дим, де і сам найшов смерть.

— **Самоубийство дневникаря.** В Солюногороді відобрав собі оноді жите редактор Wien. Allg. Ztg., Генрих Альтер. Причиною самоубийства мав бути страх перед божевілем.

— **Засуд убийника.** Суд присяжних в Альтоні засудив оноді 20-літнього робітника Стефана Данчука з Острої, в Галичині, який в липці 1912. р. убив і ограбив галицького робітника Василяшина в околиці міста Вавдсбек, на 15 літ тяжкої в'язниці.

Оповідки.

— **Пасічний курс в Зборові.** Філія „Сільського Господаря“ в Зборові уладжує дня 31. січня і 1. лютия с. р. пасічний курс з підмогою Головної Ради Товариства „С. Г.“ в

домі „Просвіти“ (напроти церкви), з отсеку програмою: 1) Користи з пасіки в сільськм господарстві, викладати буде Грнґ. Маланчук, учитель. 2) Пчола, матка, трут — витвір воску і меду — викладати буде о. Вас. Пилипчук, парох з Білоголов. 3) Ули і інші знаряди пасічничі. — п. Л. Тарнавський. 4) Роботи в пасіці: а) весною, б) в літі, в) осєня і г) зимівля пчл. — рефер. о. Пилипчук і п. Тарнавський. 5) Рійка і штучна воцина — п. Редка. 6) Шкоди в пасіці — о. Пилипчук. 7) Збут меду — о. Пилипчук. Початок курсу о год. 10. рано 31. січня 1913 р. Замісцеві учасники дістануть даром вічлїг.

— **Нові телефонічні стації** отворено сими днями в Бібрці, Бурштині, Рогатині, Підкамєни коло Рогатина, Гадивківцях і Отинні.

— **Подяка.** З нагоди коляди зложили отсі Вп. Добродїї датки на бурсу св. Івана Христітеля в Дрогобичі: Олена Бівльова 2 К, В. Гаврилів 2, о. Полївєкт Кміть 2, Ясеницький 2, С. Нижанковска 2, Гутович 1, Куличко 2, Коцюба 1, Кобрянска 1, Недїленька 2, Сасик 2, Татарска 1, Рївєцький 1, К. Дуб 2, Луцикова 1, Созанський 2, Лисякова 2, Ольшанська 2, о. А. Рудницький 5, др. В. Вирчак 5, о. В. Кункевич 2, др. С. Витвицький 2, др. В. Чапельський 2, Модрицький 1.50, Угрин 1.50, Я. Грех 1; разом 50 К. Всім добродїям і Студентському Союзови, який зняв ся збіркою, складає Виділ сердечну подяку. — За Виділ: Др. Володимир Бирчак.

Телеграми

з дня 21. січня.

Відень (ТКБ). Скарбова комісія полагала нині першу частину закону про горівчанний податок і прийняла резолюцією п. Ончула з визанем правительства, чтобы розглянуло справу горівчаного монополю.

Петербург. Публіцист і б. професор варшавського університету звісний Филевич помер.

Кранів. Застрайкували ту робітники газівні, через що ставули всі газові мотори по робітнях і печатнях. На місце страйкарів ставули до роботи військові піовіря.

Будапешт. Угор. бюро корєси, перечить чуткам, наче би міністер скарбу Телєски мав подати ся до димісії.

Льондон (Б. Райтера). Конференция амбасадорів відбуде ся в середу.

Петербург (Тел. Ат.). В Одєсі стверджено 4. случай холєри.

Берлін. Крім предлог в справі уоруженя армії буде також внесєна предлога що до будови трех нових панцирників і підвисєнєна числа моряків на кождім кораблі.

Париж (ТКБ). Мимо заходів Бріяна, Поанкарогго і Фалієра не удало ся намовити Буржея до обнятя теки заграничних справ, також Делькасе і Лебрін не хотять прийняти тек, оба оправдають ся недостаткою здоровля

Париж (ТКБ). Бріян підняв ся утворити кабінет.

Господарські, промислові торговельні вісті.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові від 13. до 19. січня 1913.

Пшеница	10.25—10.50 К
Жито	8.75—9.15 К
Ячмінь броварняний	8.50—9.25 К
Ячмінь на пашу	8.00—8.50 К
Овес	9.40—9.70 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Гречка	0.00—0.00 К
Горох до варєня	12.00—14.00 К
Горох на пашу	9.00—10.00 К
Бобик	8.50—9.00 К
Конюшина червона	90—110 К
Конюшина біла	97—122 К
Конюшина шведска	90—120 К
Тимотка	25.00—30.00 К
Ріпак зимовий	16.00—16.50 К
Насїє конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	000—000 К
Хміль новий	95—110 К

Асекуруйте своє майко від огню в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, чтобы на случай пожежї не понєсти страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускїм товаристві взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского тсварства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешєвші оплати заобезпечєня сєлянських будинків.

„ДНІСТЕР“ зєвртає кождорічний чистий зисн своїм членам; на рік 1911 вивєсїть зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінєтелів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де вивохують ся сєлянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Властї фонда „Дністра“ вивєсїть з кінєцем 1911 року 3,353,305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на жите у всіх догідних комбїнациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, рєнги).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитовї готівку, цінні папєри і векслї за дешєвою оплатою премїї.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнїй домї ул. Руска ч. 20.

Брошуру: **Йосиф II. чи Ян Казимир?!** (з нагоди сьвяткованя мнїмої 250-літньої річницї єствєнаня Львівського Університету). можна набути в Адміністратїї „Руслана“ і в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Рух залїзничих поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспїшні означєні г р у б и м друком. Години нічні від 600 вечєром до 550 рано означєні підчеркнєнем яєсел минутних.

Вїзїзг з Львова

з головного двірця:

- До Кракова: 12.35, 3.40, 8.22, 8.35, 2.05§, 2.45, 3.45*, 5.46†, 6.05, 7.00, 7.30, 11.10.
- * до Рїшева. § від 15/5 до 30/9 включно що дня. † до Мшани.
- До Підволочиск: 6.10, 10.35, §2.16, 2.27, 2.50†, 8.40, 11.13.
- † до Красного. § від 15/5 до 30/9 включно що дня.
- До Черновєць: 2.50, 6.10, 9.15, 9.37, 2.25, 3.05*, 6.28†, 7.55*, 11.00.
- * до Станїслава. † до Коломїї. * до Ходорова кожного пошерєдного дня перед неділю і сьвятю.
- До Стрия: 6.00, 7.30, 10.02 §, 1.45, 6.50, 11.25. § від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат сьвятя.
- До Самбора: 6.55, 9.05, 3.50, 10.56.
- До Сокала: 7.35, 2.21, 8.00, 11.35*.)
- * до Рави рускої (лише в неділі).
- До Яворова: 8.40, 5.45.
- До Підгаєць: 5.55, 4.53.
- До Стоянова: 7.55, 6.00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

- До Підволочиск: 6.25, 10.55, 2.29*, 2.42, 3.07†, 9.01, 11.30.
- † до Красного. * від 15/5 до 30/9 включно що дня.
- До Підгаєць: 6.09, 1.21*, 5.15, 10.40 §.)
- * лише до Винник. § до Винник лише в суботу і неділю.
- До Стоянова: 8.12, 6.17.

з двірця „Львів-Личаків“:

- До Підгаєць: 6.28, 1.40*, 5.36, 10.59 §.)
- * лише до Винник. § до Винник лише в суботу і неділю.
- Поїзд поспїшний з Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.
- Поїзд особовий з Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
- Поїзд особовий з Львова до Станїслава відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Львокалькі поїзди.

з головного двірця:

- До Брухович: що дня: 6.02.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ „ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20, — Станїславів, ул. Смолян Перемїшль, Ринок 26.
Удержує найкращий вїбір всяких церковних річий. — Злучила найлучших артистів для виготовленя іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові волочення чаш і всякі направокї. Зєднала досї загалїні привіанї.
366(80сс)

Триїзг до Львова

на головний дворець:

- З Кракова: 2.22, 5.45, 7.25, 8.50, 1.10 10.05, 1.30, 2.00§, 5.40, 7.25†, 8.25, 9.50.
- * з Тарнова. § від 15/5 до 30/9 включно щодня. † з Мшани 15/6 до 30/9 включно щодня.
- З Підволочиск: 7.20, 11.30, 1.50 §, 2.15, 305. † з Красного. § від 15/5 до 30/9 включно щодня.
- З Черновєць: 12.05, 5.15 §, 5.45 †, 7.40, 10.25*, 1.55, 5.52, 6.26, 9.34.
- * з Станїслава. † з Коломїї. § з Ходорова кожного слїдуючого дня по неділі і сьвятї.
- Зі Стрия: 7.28, 11.40, 4.25, 6.45, 10.19 §, 11.00. § від 16/6 до 8/9 включно лише в неділі і рим.-кат сьвятя.
- З Самбора: 7.50, 9.55, 2.10, 8.30.
- Зі Сокала: 7.10, 1.25, 7.37.
- З Яворова: 8.12, 4.20.
- З Підгаєць: 11.10, 10.20.
- Зі Стоянова: 10.01, 6.30.

на дворець „Львів-Підзамче“:

- З Підволочиск: 7.01, 11.11 1.30*, 2.00, 5.10, 10.12, 10.31†.)
- † з Красного. * від 15/5 до 30/9 включно щодня.
- З Підгаєць: 7.26* 10.49, 6.29* 10.01, 12.00§.)
- * з Винник. § з Винник лише в суботу і неділю.
- Зі Стоянова: 9.21, 6.11.

на дворець „Львів-Личаків“:

- З Підгаєць: 7.08*, 10.31, 6.11*, 9.41, 11.43§.)
- * з Винник. § з Винник в суботу і не

Поїзд поспїшний з Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.
Поїзд особовий з Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
Поїзд особовий з Львова до Станїслава відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

на головний дворець:

- З Брухович: що дня: 6.55.